

Maaïke Eras maakt beplantingsplannen voor Esveld Tuinontwerp en geeft ook tuinadvies. esveld-tuinontwerp.nl.

Klim op!

Maaïke Eras werkt op de tuinontwerpafdeling van Planten-Tuin Esveld en heeft een diepe liefde voor planten. 'Wat dat betreft is PlantenTuin Esveld een snoepwinkel, maar ik doe ook inspiratie op in de natuur.' Voor Groei & Bloei selecteert ze steeds 7 topplanten. Deze keer: de beste klimops.

tekst MAAIKE ERAS | beeld MAAIKE ERAS en PLANTENTUIN ESVELD

De beste

Een functionele bodembedekker, een (snelgroeiende) wintergroene klimplant, een groenblijvende struik vol bessen en een steuntje voor de biodiversiteit in je tuin ... Je vindt het allemaal bij klimop (*Hedera*). Klimop is een veelzijdige plant met veel esthetische en ecologische voordelen. Voor iedere situatie is er wel een passende klimop te vinden.

Hedera komt uit de familie van de Araliaceae, waar ook *Fatsia* en naamgever *Aralia* in zitten. Ze hebben allemaal dezelfde bloeiwijze en besjes.

Als je goed kijkt, zie je dat het blad van bloeiende klimop-takken anders van vorm is dan van de jonge takken. De bladeren worden meer eivormig en zijn wat dunner. Bij een volwassen klimop staat het groeien niet meer op de voorgrond, er moet nageslacht komen. De zo kenmerkende bloemen en bessen sieren de bovenkant van de plant en kunnen een enorm volume innemen. Neem je van zo'n volwassen deel een stek of ent, dan kun je dat opkweken als struik. Hoe leuk is dat!

Groeisnelheid en grootte

De klimop *Hedera helix* is in Nederland inheems. Van deze soort zijn er veel leuke cultivars. Welke je ook kiest, ze horen allemaal bij onze inheemse *Hedera*. Trouwens, geen *Hedera* lijkt op elkaar. Dat komt omdat kwekers juist graag wat afwijkende exemplaren uitkiezen om verder mee te kweken.

Welke *Hedera* het meest wordt aangeplant? Dat is niet *Hedera helix* maar de Ierse klimop (*Hedera hibernica*). Hoveniers en tuineigenaren kiezen hier vaker voor omdat-ie sneller groeit en grotere bladeren heeft. In een korte periode bekleedt *Hedera hibernica* een schutting. Er is wel een onlosmakelijk verband tussen groeisnelheid en grootte. Een *Hedera* stopt niet met groeien als wij dat willen. Dit betekent jaarlijks snoeien om overlast te voorkomen. Paden en borders zijn evenmin veilig: klimop is een uitstekende bodembedekker! Gelukkig zijn er ook soorten die minder hard groeien.

Kernkwaliteiten van de struikklimop: de plant is wintergroen en bijzonder goed voor de biodiversiteit vanwege de vele schuilplekken, de bloei en de besjes.

VOORDELEN

De voordelen van klimop - zowel voor de tuin als voor de natuur - op een rij:

• SCHUILPLAATS

De plant speelt een belangrijke rol in het ondersteunen van de biodiversiteit. Door z'n wintergroene bladerdek biedt klimop plek aan veel soorten vogels en andere kleine dieren om te nestelen. Het dichte bladerdek beschermt ook tegen roofdieren of extreem weer.

• VOEDSEL

Klimop bloeit laat in het jaar, wanneer de meeste andere planten al zijn uitgebloeid. Hierdoor is klimop een cruciale bron van nectar en stuifmeel voor insecten zoals bijen, zweefvliegen en vlinders. In totaal zijn er 202 verschillende soorten dieren gespot op *Hedera*. Sinds 1997 komt in Nederland ook de klimopzijdebij voor. Deze bij gebruikt alleen de *Hedera* als stuifmeel- en nectarbron. Hoewel dit beestje dus van oorsprong niet in ons land voorkomt, is het een welkome gast! Verder zijn de bessen die de plant in de winter en het vroege voorjaar produceert, een belangrijke voedselbron voor diverse vogels. Er zijn zelfs dieren die de bladeren lekker vinden.

• MICROKLIMAAT

In de zomer kunnen stenen gevels behoorlijk warm worden. Hierdoor koelt een huis minder snel af. Een groen schild van dikke bladeren voorkomt deze opwarming. De bladeren van *Hedera* vangen bovendien veel fijnstof uit de lucht.

Zelfs met donkere en droge plekken in de tuin heeft klimop geen probleem.

Klimop heeft ook nadelen:

• **SCHADE AAN BOMEN**

Hedera is niet schadelijk voor grote bomen. De hechtwortels halen geen voedsel uit de boom. Maar voor een kleinere boom kan Hedera wél te zwaar worden, waardoor de stam ombuigt of tijdens een winterstorm omvalt.

• **SCHADE AAN MUREN EN GEBOUWEN**

Op een oud gebouw hecht Hedera zich stevig aan de poreuze kalkvoegen. Of hij kruipt in scheuren van oude muren. Het verwijderen is een tijdrovend en moeilijk karwei. De plant zal eerst moeten afsterven. Bij de huidige cementvoegen heb je dit probleem niet, maar ook dan kan een Hedera nog altijd een klein gebouw overwoekeren of een scheur vinden om doorheen te groeien. Klimop stopt ook niet met groeien als de dakpannen zijn bereikt. Z'n weg vindend onder de pannen, kan-ie lelijke waterschade veroorzaken.

• **GROEI EN ONDERHOUD**

Hedera groeit snel en heeft neiging om te woekeren. Dat maakt regelmatige snoei noodzakelijk. Het is zeker geen onderhoudsvrije plant. Snoei de plant in het vroege voorjaar, voordat de vogels erin gaan nestelen. Als je een Hedera-schutting wilt die er altijd strak uitziet, ontkom je niet aan regelmatige knipbeurten. De kans dat de plant hierna nog bloemen en bessen maakt neemt dan behoorlijk af.

• **ALLERGIE**

Hedera bevat stoffen waardoor hij licht giftig is voor mensen. De meeste klachten ontstaan echter aan de huid en luchtwegen tijdens het snoeien.

Maaike's klimoptoppers

Hedera algeriensis 'Gloire de Marengo'

Deze klimop groeit van oorsprong in Noord-Afrika en op de Canarische eilanden en heeft witbont blad. Werd vroeger veel gebruikt als kamerplant maar doet het intussen ook verrassend goed als tuinplant. Groeit duidelijk minder onstuimig dan veel gewone klimopsoorten, maar dat hoeft zeker geen nadeel te zijn. Prima te gebruiken als bonte bodembedekker!

Hedera caucasigena 'Tanja'

Deze Chinese Hedera is een dwergvorm. Heb je een rotstuin en wil je de stenen blijven zien? Dan is 'Tanja' uitstekend geschikt. De bloei is al in mei, maar valt niet erg o

Hedera colchica 'Sulphur Heart'

Krachtige, zelfhechtende klimmer met zeer grote, ovale tot hartvormige bladeren. Ze zijn donker- tot middengroen en hebben in het midden een brede, zwavelgeel(-groene) tekening. Vandaar de naam. Volwassen planten bloeien in de herfst, daarna volgen er vaak zwarte bessen.

Hedera colchica wordt weliswaar groot en fors, maar hij maakt minder hechtwortels. Daardoor zuigt de plant zich niet zo krachtig vast. Bonte cultivars van Hedera colchica, zoals 'Sulphur Heart', hechten zich weer wat minder stevig dan de groene soort. 'Sulphur Heart' wordt ook verkocht onder de naam 'Paddy's Pride'.

Hedera helix 'Lalla Rookh'

Deze Hedera heeft diep ingesneden en licht golvend, groen blad. Het blad heeft wat weg van de Fatsia, een familielid van de klimop. Wordt gemakkelijk 5 meter hoog.

Hedera helix 'Fryslân'

Dit is een struikvormige Hedera (Arborescent Groep). De plant wordt vrij hoog maar blijft relatief smal. Goede eigenschap: de opvallend frisgroen glimmende bladeren. En natuurlijk de bloemen. Die verschijnen in de herfst en zijn een ware bijenmagneet. De kernwaliteit van deze wintergroene struik!

Hedera helix f. poetarum

Deze struik-klimop (Arborescent Groep) wordt ook wel kortweg Hedera poetarum genoemd. Het is een mooie, wintergroene struik met oranje vruchten in plaats van zwarte en hij is woest aantrekkelijk voor insecten. Je hoort de plant als

Hedera hibernica

Hedera hibernica is de meest gebruikte tuin-klimop. Oorspronkelijk komt-ie uit de Atlantische regio van Europa: uit Ierland. Hij is zo nauw verwant aan 'onze' Hedera helix dat vakmensen zich afvragen of-ie daar niet gewoon bij hoort. In sommige boeken wordt deze klimop daarom ook wel Hedera helix var. hibernica genoemd. Voor de beestjes maakt dat niet uit. Het blad van Hedera hibernica is groter dan van Hedera helix. Verder is de tekening wat minder duidelijk. En hij groeit sneller, wat zowel een voor- als een nadeel kan zijn. Er zijn trouwens ook cultivars van Hedera hibernica die minder hard groeien.

Een vuistregel: hoe groter het blad, hoe minder de zuigkracht. Fijnbladige Hedera-soorten zijn veel vasthoudender!